

GEZ
(REJ)

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

K O Ł O B R Z E G

1. Nazwa

**FORT: „KAMIENNY SZANIEC”
OB. RESTAURACJA NA DAWNYCH KAZAMATACH**

2. Czas powstania

**1832 - 1836
przeb. po 1887 i 1995 r.**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok ogólny z lotu ptaka od północnego-wschodu

Widok ogólny od północy

Widok ogólny od północnego-wschodu

Widok od zachodu

4. Adres (ulica, nr posesji)

**Kołobrzeg
ul. Gen. Władysława Sikorskiego 11
p-ta 78-100
nr cz. dz. 1/3, obr. 5**

5. Przynależność administracyjna

województwo **zachodniopomorskie**

powiat **kołobrzegi**

gmina **Miasto Kołobrzeg**

6. Formy ochrony

rejestr zabytków:

A-1074* (dawny numer 619)
decyzja z dn. **02.08.1967 r.**

* przepisany do księgi rejestru woj. zachodniopomorskiego pod nr A-1074 zawiadomieniem ZWKZ z dn. 13.04.2012 r. jako *dawne forty*:
Szaniec Kamienny (ob. restauracja)
Wilczy Szaniec (ob. amfiteatr)
- po obrysie murów obwodowych

mpzp:

**Uchwała nr XVIII/242/08
Rady Miasta Kołobrzeg, z dn. 18.02.2008 r.**

Inne:

Obiekt ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków
na podstawie Zarządzenia Nr 87/14
Prezydenta Miasta Kołobrzeg, z dn. 21.10.2014 r.
(aktualizacja: zarządzenie nr 101/22,
z dn. 26.08.2022 r.)

8. Historia, opis i wartości

Szańiec Waldenfelsa (Waldenfelsschanze) zbudowano w trakcie przebudowy Twierdzy Kołobrzeg, w latach 1832-1836. Rolą tego dzieła fortyfikacyjnego było zwalczanie okrętów zbliżających się do ujścia Parsęty od wschodu oraz wraz z Szańcem Wilczym ochrona wschodnich rubieży twierdzy.

Szańiec miał kształt redanu, na planie nieforemnego pięcioboku utworzonego z wałów ziemnych z kazamatami i otoczonego fosą. Szyję szanca (od strony pd-zach.) zamknięto murem osłonowym natomiast od strony morza dodano wał kamienny jako osłonę przed sztormami. Od owego wału szaniec zyskał swą drugą nazwę „Szaniec Kamienny”. Po likwidacji Twierdzy Kołobrzeg w 1887 r. obiekt zdemilitaryzowano i adaptowano na restaurację z kawiarnią. W tym czasie wewnątrz fortu nasadzono drzewa i zasypano fosy. W 1972 r. zburzono kamienny falochron i rozpoczęto rozbiórkę obiektu. W 1995 r. zachowane pozostałości ponownie adaptowano na punkt gastronomiczny tym razem z dyskoteką. Od tego czasu wprowadzono wiele zmian w formie architektonicznej obiektu budując zewnętrzne murki z kostki kamiennej i wielopoziomowe tarasy zacierając pozostałości form terenowych dawnego szanca. W świadomości społecznej (a już na pewno w świadomości turystów) nazwa szanca „Kamienny” pochodzi właśnie od tych kamiennych murów.

Pomimo rozbiórki większości fortyfikacji terenowych (wały, fosa, falochron), zachowały się murowane obiekty techniczne szanca stanowiące wartość historyczną i naukową.

Kołobrzeg, ul. Sikorskiego 11 – Kamienny Szaniec; <https://mapy.gis.kolobrzeg.pl>

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Ogólny stan techniczny zachowanych elementów zabytkowych – dobry; jednakże daleko posunięta adaptacja obiektu na nowe cele zatarła historyczne formy terenowe szanca.

Wnioski i zalecenia konserwatorskie:

- wszelkie prace budowlano-konserwatorskie winny być zgodne z zapisami mpzp oraz uzgodnione z MKZ w Kołobrzegu.

Ochrona w zakresie pełnego zachowania istniejącej substancji zabytkowej budowli, urządzeń fortyfikacyjnych, układu przestrzennego oraz form terenowych i umocnień inżynierskich.

Szańiec Kamienny na planie inwentaryzacyjnym twierdzy z II połowy XIX wieku.
© Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz. GSStA PK, XI. HA Karten, Kriegsministerium, Festungspläne, A 71237.
Źródło bezpośrednie: <https://twierdzakolobrzeg.pl/>

Oprac.: K. Tymbarski

10. Wykonanie karty

(autor, data i podpis)

Biuro Dokumentacji Zabytków

w Szczecinie

Maria Witek

10.2024

faksymile podpisu

11. Zatwierdzenie karty

(podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków